

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 176/09-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti V., a. s., K., zastúpenej advokátom JUDr. J. K., M., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 142/08 z 26. januára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti V., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. apríla 2009 doručená sťažnosť spoločnosti V., a. s., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. K., M., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 142/08 z 26. januára 2009.

Z obsahu sťažnosti okrem iného vyplýva:

«Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 26. 01. 2009, sp. zn. 1 Co/142/08 v právnej veci žalobcu V., a. s., proti žalovanej Slovenskej republike, v zast. Ministerstva financií SR, v konaní o náhradu škody o odvolaní oboch účastníkov proti rozsudku Okresného súdu v Prešove, č. k. 17C/275/03-331 zo 16. 05. 2006 rozhodol tak, že zmenil rozsudok vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené tak, že žalobu zamietol. Odvolanie žalobcu odmietol a žalovanému prisúdil náhradu trov konania vo výške 312,28 EUR...

Súd prvého stupňa zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 20.438.413,- Sk s 10 % úrokom z omeškania od 07. 06. 2004 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti návrh zamietol, tiež zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 1.097.834,- Sk na účet jeho právneho zástupcu...

Vychádzal zo zistenia, že právny predchodca žalobcu na základe povinností, ktorá mu vyplývala z ust. § 82 a § 212 ods. 1 zák. č. 118/1996 Z. z., zložil na účet Colného úradu v P. colnú zábezpeku na zabezpečenie colného dlhu za obdobie rokov 1996 až 2001 v celkovej výške 46.795.260,- Sk. Časť finančných prostriedkov z tejto zábezpeky bola použitá na zabezpečenie colných dlhov, pričom prebytok colných zábezpek mal Colný úrad P. vrátiť deklarantovi podľa § 216 ods. 2 colného zákona č. 180/1996 Z. z. Colný úrad v P. však tieto prebytky vyplatil osobe neoprávnenej Ing. J. N., ktorý pracoval ako colný deklarant u právneho predchodcu žalobcu a preukazoval sa falošnými plnými mocami Ing. V. Q., ktorý bol jeho priamym nadriadeným. Týmto nesprávnym postupom došlo k výplate prebytku colnej zábezpeky žalobcu osobe neoprávnenej a to vo výške 21.708.413,- Sk.

Rozsudok súdu prvého stupňa napadol odvolaním žalovaný. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 27. 11. 2006 potvrdil rozsudok vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené do sumy 10.219.206,50 Sk s prísl. V prevyšujúcej časti t.j. vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené nad sumu 10.219.206,50 Sk s prísl. rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol...

Krajský súd v tomto rozsudku vyslovil právny názor, že išlo o spoluzavinenie na strane žalobcu, ktoré je primerané v rozsahu 50 %, teda oba subjekty, ktoré sa dopúšťali konania, s ktorým zákon spája zodpovednosť za vzniknutú škodu, zodpovedajú za škodu v rovnakom rozsahu. Poukázal tu na aplikáciu § 441 Obč. zákonníka.

Tento rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca aj žalovaný...

Rozsudok odvolacieho súdu na podnet žalovanej napadol aj generálny prokurátor formou mimoriadneho dovolania...

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo dňa 29. apríla 2008, sp. zn. 2 Cdo 81/2007, 2 Cdo 82/2007 rozhodol tak, že dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. novembra 2006, sp. zn. 1 Co 222/2006 odmietol. Tento rozsudok Krajského súdu v Prešove, vo výroku, ktorým zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu v časti nad sumu 10.219.206,50 Sk zamietol, zrušuje a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie...

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo dňa 28. júla 2008, sp. zn. 1 M Cdo 10/2007 rozhodol tak, že rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. novembra 2006, sp. zn. 1 Co 222/2006 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu a rozhodol o náhrade trov konania účastníkov a štátu zrušuje a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie...

Odvolací súd viazaný právnym názorom vyššieho súdu zamietnutie žaloby zdôvodnil tým, že spôsob použitia colnej zábezpeky upravuje § 216 ods. 2 colného zák. č. 180/1996 Z. z. a upozornil na tú skutočnosť, že prípadný prebytok colnej zábezpeky na prijatých platbách má vrátiť colný úrad z úradnej povinnosti. Ak tak však neurobí, je na deklarantovi (v tomto prípade žalobcovi), aby požiadal o jeho vydanie. Colný úrad musí o žiadosti deklaranta rozhodnúť ak pri rozhodovaní o vrátení preplatku dôjde k vzniku škody v príčinnej súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia alebo v súvislosti s nesprávnym úradným postupom colného úradu, teda k splneniu predpokladov stanovených v § 1, § 18 zákona č. 58/1969 Zb., prichádza do úvahy zodpovednosť štátu za vzniknutú škodu. Ďalej, že Najvyšší súd SR súčasne upozornil na skutočnosť, že vyplatenie preplatkov neoprávnenej osobe zo strany colného úradu ešte nezakladalo vznik škody žalobcu. Z obsahu spisu nevyplýva, či a akým spôsobom sa žalobca pokúsil získať uspokojenie svojej pohľadávky voči colnému úradu, ktorému prebytky boli vyplatené a ktorý ich bol povinný vrátiť...

Odvolací súd sa hore uvedenými právnymi názormi dostáva do vlastných rozporov. Na jednej strane poukazuje na ust. § 216 ods. 2 cit. colného zákona, z ktorého jasne vyplýva povinnosť colného úradu vrátiť prebytky colných zábezpek deklarantovi aj bez požiadania a na druhej strane odvolací súd bezdôvodne ukladá povinnosť žalobcovi požiadať o

vrátenie prebytkov colných zábezpek. Takúto povinnosť deklarantovi neukladá žiadna právna norma.

Podľa § 157 Občianskeho súdneho poriadku odôvodnenie rozsudku musí byť presvedčivé. Takýto výklad hmotno-právnych noriem odvolacím súdom a odôvodnenie jeho rozsudku sú však ústavne neakceptovateľné. Ak odvolací súd dospel k záveru (rovnako aj najvyšší súd), že žalobca mal pred podaním žaloby požiadať colný úrad o vrátenie prebytkov colných zábezpek, tak bolo jeho povinnosťou dať v odôvodnení rozsudku jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na otázku, prečo mal žalobca takúto žiadosť podať? Odpoveď súdu musí byť zrejmá, jasná a zrozumiteľná nielen súdu, ale aj účastníkovi konania, keďže súd rozhoduje o jeho právnej veci. Konštatovanie takejto povinnosti, či iného právneho úkonu, musí byť spojené s odkazom na konkrétnu právnu normu, ktorá takúto povinnosť ukladá. V posudzovanom prípade tomu tak nebolo, a preto možno uzavrieť, že rozsudok odvolacieho súdu vykazuje vysoký stupeň arbitrárnosti. V odôvodnení rozsudku neuvádza odvolací súd ani jedno konkrétne ustanovenie (§) Obchodného zákonníka, či Colného zákona, alebo zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, že žalobca bol povinný najprv požiadať colný úrad o vrátenie prebytkov colných zábezpek. Ustanovenie § 9 zákona č. 58/1969 Zb. ukladalo povinnosť predbežne prerokovať nárok na náhradu škody podaním žiadosti len v prípade, ak škoda bola spôsobená nezákonným rozhodnutím. Takúto povinnosť tento zákon neukladal, ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom (čo je náš prípad).

Žalobca v konaní viackrát poukázal na skutočnosť, že celý prípad nesprávneho úradného postupu dôkladne prešetrila Inšpekcia generálneho riaditeľa CR SR, o čom bola vyhotovená aj Správa o prešetrení zo dňa 07. 08. 2001 a Doplnok ku správe zo dňa 16. 10. 2001. V závere tejto správy sa jasne uvádza, že Colný úrad P. sa svojim konaním dopustil nesprávneho úradného postupu a záver správy odkazuje na možné uplatnenie si náhrady škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Závery tejto správy si osvojila aj vtedajšia ministerka financií a predkladanku tejto správy dňa 09. 08. 2001 vlastnoručne podpísala a kópiu tejto Správy o prešetrení z Colného riaditeľstva SR zaslala vtedajšiemu ministrovi vnútra...

Odvolací súd, ale aj najvyšší súd príslušnú právnu normu vykladali ústavne neprijateľným spôsobom, čím neposkytli žalobcovi ústavou zaručené právo na súdnu

ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy. Všeobecné súdy rozhodli celkom arbitrárne, svojvoľne a bez toho, aby mal ich záver oporu v spisovom materiále.

Odôvodnenie napadnutého rozsudku a použitý výklad obsahu a zmyslu právnej normy súdom je takto v rozpore nielen s čl. 152 ods. 4 ústavy, ale aj s čl. 1 ods. 1 ústavy, a teda s princípom právneho štátu, ktorého súčasťou je aj princíp právnej istoty, zahŕňajúci prvok predvídateľnosti práva. Žalobca v konaní uniesol dôkazné bremeno, a aj napriek tomu mu všeobecný súd neposkytol ochranu a tým porušil jeho ústavné práva. Ved' žalobca poukázal na ust. § 216 ods. 2 Colného zákona č. 180/1996 Z. z., kde je uložená povinnosť colnému úradu vrátiť prebytky colných zábezpek deklarantovi a to aj bez toho, aby o ich vrátenie požiadal.

Rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 26. 01. 2009, sp. zn. 1 Co/142/08 boli porušené základné práva žalobcu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„1. Základné právo spoločnosti V., a. s., K., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 1 Co/142/08 zo dňa 26. 01. 2009 bolo porušené.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 1 Co/142/08 zo dňa 26. 01. 2009, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľovi V., a. s., K., trovy právneho zastúpenia v sume 3 575,60 EUR, na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (2 úkony po 53 650,- Sk t. j. po 1 780,85 EUR a 2 režijné paušály po 6,95 EUR).“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd zistil, že o návrhu sťažovateľky v konaní o náhradu škody v sume 21 708 413 Sk s príslušenstvom rozhodol Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 17 C 275/2003-331 zo 16. mája 2006 tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť jej sumu 20 438 413 Sk s príslušenstvom, vo zvyšku návrh zamietol a rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ako aj o trovách štátu. Sťažovateľka svoj návrh odôvodnila tým, že v priebehu rokov 1997 – 2001 zložil jej právny predchodca na účet Colného úradu v P. (ďalej len „colný úrad“) finančné prostriedky ako colnú zábezpeku, ktorá sa mohla použiť len na úhradu colného dlhu. Nepoužitie zabezpečenie colného dlhu v sume 21 708 413 Sk však colný úrad nevyplatil právnomu predchodcovi sťažovateľky, ale jej zamestnancovi – neoprávnenej osobe. Takýmto nesprávnym úradným postupom zamestnancov colného úradu bola podľa názoru sťažovateľky spôsobená škoda, ktorú si voči žalovanej uplatnila v zmysle

zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom účinného do 30. júna 2004 (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“).

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie obaja účastníci konania, na základe čoho krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Co 222/2006 z 27. novembra 2006 potvrdil prvostupňový rozsudok vo výroku, ktorým bolo žalobe do sumy 10 219 206,50 Sk s príslušenstvom vyhovené, a výrok, ktorým okresný súd žalobe nad túto sumu vyhovel, zmenil tak, že žalobu zamietol.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala sťažovateľka a žalovaná dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 81/2007, 2 Cdo 82/2007 z 29. apríla 2008 tak, že jedným výrokom dovolanie žalovanej odmietol a druhým výrokom rozsudok krajského súdu vo výroku, ktorým zmenil prvostupňový rozsudok tak, že žalobu nad sumu 10 219 206,50 Sk zamietol, zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia okrem iného vyslovil: „Odvolací súd mal z takto vymedzeného skutkového základu veci dôsledne skúmať, v čom spočívalo zmenšenie majetku zo strany žalobcu a kedy vlastne k nemu došlo, aký právny vzťah vznikol zložením colnej zábezpeky na zabezpečenie colného dlhu, či tento splnením colného úradu inej osobe zanikol a či splnenie tejto zákonnej povinnosti možno považovať za skutočnú škodu, resp. za ušlý zisk. Odvolací súd mal rovnako dôsledne posúdiť, či nevrátenie prebytkov colných zábezpek, ktorá povinnosť vyplýva colnému úradu priamo zo zákona, je skutočnou škodou vzniknutou žalobcovi, prípadne ušlým ziskom. To znamená, či v súvislosti s nesplnením si tejto povinnosti, sa majetok žalobcu zmenšil, resp. či nesplnenie si tejto povinnosti predstavuje jeho zmarený majetkový prospech. Odvolací súd sa mal v rámci skúmania existencie škody zaoberať tiež otázkou, či k zaplateniu colnej zábezpeky na zabezpečenie colného dlhu (plnenie tejto povinnosti znamenalo pre žalobcu úbytok jeho majetku) a k nevráteniu jeho prebytkov, nedošlo v rámci verejnoprávneho (colného) vzťahu a či (ne)plnenie si povinnosti, vyplývajúcej z právneho

predpisu, ktorý spadá do oblasti verejného práva (v danom prípade Colného zákona), môže byť vôbec škodou v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Keďže odvolací súd z týchto hľadísk vec neskúmal, treba považovať jeho rozhodnutie a v ňom vyslovený právny názor, podľa ktorého škoda bola spôsobená aj zavinením žalobcu v zmysle § 441 OZ, za predčasné.“

Proti výroku rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co 222/2006 z 27. novembra 2006, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu v časti, ktorou bolo nároku sťažovateľky do sumy 10 219 206,50 Sk s príslušenstvom vyhovené, na podnet žalovanej napadol mimoriadnym dovolaním generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). Na základe toho najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 M Cdo 10/2007 z 28. júla 2008 rozsudok krajského súdu sp. zn. 1 Co 222/2006 z 27. novembra 2006 vo výroku, ktorým bol potvrdený prvostupňový rozsudok a ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania účastníkov, zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie.

Z relevantnej časti odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 10/2007 z 28. júla 2008 okrem iného vyplýva: „*Spôsob použitia colnej zábezpeky upravuje § 216 ods. 2 Colného zákona. Túto môže colný úrad použiť na úhradu cla, daní a iných platieb vyberaných pri dovoze... Postup colného úradu v prípade, ak vznikne prebytok na prijatých platbách upravuje posledná veta vyššie uvedeného zákonného ustanovenia. Z jej znenia – prípadný prebytok colnej zábezpeky sa vráti deklarantovi vyplýva, že colný úrad prebytok na prijatých platbách má vrátiť z úradnej povinnosti. Ak tak však neurobí, teda je na deklarantovi, aby požiadal o jeho vydanie. Ide o právny vzťah medzi deklarantom a colným úradom. Colný úrad musí o žiadosti deklaranta rozhodnúť. Ak pri rozhodovaní o vrátení preplatku dôjde k vzniku škody v príčinnej súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia alebo v súvislosti s nesprávnym úradným postupom colného úradu (napr. nevrátením preplatku alebo nevydaním rozhodnutia), teda k splneniu predpokladov stanovených v § 1, resp. § 18 zákona č. 58/1969 Zb., prichádza do úvahy zodpovednosť štátu za vzniknutú škodu. Vyplatenie preplatkov neoprávnenej osobe zo strany colného úradu ešte nezakladalo vznik škody žalobcu, tak ako to posúdil odvolací súd. Z obsahu spisu nevyplýva, či a akým spôsobom sa žalobca pokúsil získať uspokojenie svojej pohľadávky voči colnému úradu, ktorému prebytky boli vyplatené a ktorý ich bol povinný vrátiť. Správa*

o prešetrení veci z Inšpekcie generálneho riaditeľa Colného riaditeľstva SR zo dňa 7. 8. 2001 iba popisuje postup colného úradu pri vyplácaní prebytkov neoprávnenej osobe, nie však postup vzťahu k žalobcovi.“

Následne po zrušení napadnutých častí rozsudku krajského súdu z 27. novembra 2006 bola vec vrátená tomuto súdu, aby ju znovu prerokoval a rozhodol, čoho výsledkom bol rozsudok krajského súdu sp. zn. 1 Co 142/08 z 26. januára 2009. Týmto rozsudkom odvolací súd rozsudok okresného súdu č. k. 17 C 275/03-331 zo 16. mája 2006 vo výroku, ktorým bolo žalobe sťažovateľky vyhovené, zmenil tak, že žalobu zamietol, odvolanie sťažovateľky odmietol, rozhodol o náhrade trov konania žalovanej, ako aj o náhrade trov konania štátu.

V namietanom rozsudku krajský súd uviedol obsah napadnutého rozsudku okresného súdu, argumenty oboch účastníkov konania obsiahnuté v ich odvolaniach, podstatu pôvodného rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co 222/2006 z 27. novembra 2006, ktorý bol v napadnutých častiach zrušený jednak v rámci dovolacieho konania rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 81/2007, 2 Cdo 82/2007 z 29. apríla 2008 a jednak na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 10/2007 z 28. júla 2008. Okrem toho krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia predstavil aj významné dôvody, ktoré viedli najvyšší súd v oboch označených konaniach k zrušeniu napadnutých častí skoršieho rozsudku krajského súdu.

Krajský súd v rozsudku sp. zn. 1 Co 142/08 z 26. januára 2009 zároveň konštatoval:

„Podľa § 18 zákona č. 58/69 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo iným úradným správnym postupom, štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1, nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia. Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.“

Podľa § 82 a § 212 ods. 1 Colného zákona č. 180/96 Z. z., colný dlh musí byť zabezpečený.

Colný dlh je možné zabezpečiť a) zložením hotovosti na účet colných orgánov (ďalej len colná zábezpeka), b) poskytnutím záruky ručiteľom (§ 216 ods. 1 colného zákona č. 180/96 Z. z. účinného v rozhodnom období).

Colná zábezpeka sa použije na úhradu cla, daní a iných platieb vybraných pri dovoze, skladného, pokuty uloženej podľa tohto zákona a nákladov konania ak nie je colný dlh v lehotách určených týmto zákonom dobrovoľne splnený alebo ak s jej použitím na úhradu cla, daní a iných platieb pred uplynutím týchto lehôt deklarant vysloví súhlas. Prípadný prebytok colnej zábezpeky sa vráti deklarantovi (§ 216 ods. 2 colného zákona účinného v rozhodnom období).

V predmetnej veci bolo nepochybne preukázané, že zo strany Colného úradu v P. došlo k vyplateniu preplatkov neoprávnenej osobe, a to zamestnancovi právneho predchodcu žalobcu Ing. J. N., ktorý v predmetnom colnom konaní predkladal falšované splnomocnenia na preberanie prebytkov tzv. colnej zábezpeky... To znamená, že takýmto spôsobom došlo k vyplateniu preplatkov neoprávnenej osobe zo strany colného úradu. Takáto okolnosť však ešte nezakladá vznik škody na strane žalobcu. Žalobca sa totiž nepokúsil získať uspokojenie svojej pohľadávky voči colnému úradu, ktorému colná zábezpeka bola vyplatená a vznikli prebytky, a ktorý ich bol povinný vrátiť. Správa o prešetrení veci z inšpekcie generálneho riaditeľa Colného riaditeľstva SR zo dňa 7. 8. 2001 totiž iba popisuje zistenia týkajúce sa vyplácania prebytkov neoprávnenej osobe... Z vykonaného dokazovania je teda zrejmé, že žalobca si neuplatnil svoje nároky na vrátenie prebytkov tzv. colnej zábezpeky, ale domnieval sa, že je potrebné si uplatniť nárok na náhradu škody vyplývajúci z tzv. nesprávneho úradného postupu pri vracaní prebytkov colnej zábezpeky. Takáto konštrukcia riešenia predmetnej veci nie je správna v zmysle názoru Najvyššieho súdu SR vysloveného v rozsudku spisová značka 1 M Cdo 10/2007 z 28. 7. 2008.

Zodpovednosť colného úradu a v závislosti od toho zodpovednosť žalovaného t. j. Ministerstva financií SR možno totiž vyvodiť len v prípade, ak by žalobca požiadal o vrátenie nevyplatených prebytkov colnej zábezpeky, ktoré zatiaľ neboli vrátené bez jeho návrhu zo strany Colného úradu v P. a pri rozhodovaní o tejto žiadosti žalobcu ako neoprávnenej osoby by došlo k pochybeniam, ktoré by naplňovali znaky vyodenia zodpovednosti v zmysle § 1 respektíve § 18 Zákona č. 58/1969 Zb. Takáto situácia však

zatiaľ nenastala, pretože v zmysle vyššie uvedeného žalobca sa nesprávne domnieval, že je možné vyvodiť zodpovednosť za škodu vyplývajúcu z nesprávneho úradného postupu už za situácie, že žalobca zatiaľ colný úrad o vrátenie poplatkov colnej zábezpeky v zmysle § 216 Colného zákona nepožiadaval. Takýto právny záver, ako bolo vyššie naznačené, nie je správny.

Správne poukazuje žalovaný na nutnosť aplikácie rozsudku Najvyššieho súdu SR, spisová značka 4 Cz 110/84 v predmetnej veci, z ktorého vyplýva, že v občianskom súdnom konaní môže byť voči štátu úspešne uplatnený nárok až vtedy, ak žiadateľ nemôže účinne dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z dôvodu neoprávneného majetkového prospechu voči tomu, kto tento prospech získal a je povinný ho vydať. Toto rozhodnutie Najvyššieho súdu SR ako to vyplýva z ďalšej judikatúry Najvyššieho súdu SR je naďalej aktuálne pre aplikačnú prax. Aj v tomto smere je potrebné konštatovať, že žalobca si voči tomu, kto získal neoprávnený majetkový prospech, t.j. bezdôvodné obohatenie, svoj nárok neuplatnil, pretože žaloba voči Ing. J. N. ako zodpovednému zamestnancovi v otázkach náhrady škody podaná nebola.

Za týchto okolností nemožno považovať nároky uplatnené zo strany žalobcu v tomto konaní za dôvodné, pretože neboli naplnené zákonné podmienky na uplatnenie týchto nárokov v súčasnom štádiu konania.

Podstatou námietok sťažovateľky boli tvrdenia o svojvoľnosti rozhodnutia krajského súdu z dôvodu, že jeho závery o nemožnosti uplatniť si náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. neboli podložené žiadnymi zákonnými ustanoveniami. Okrem toho sťažovateľka prejavila nespokojnosť s namietaným rozhodnutím krajského súdu aj preto, že dôvody, ktoré ho viedli k vyslovenému právnenému záveru, pokladala za nepresvedčivé a ústavne neakceptovateľné.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 141 ods. 1 ústavy v Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy.

Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len „štátny orgán“). Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa tretej vety § 82 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1996 Z. z. colný zákon účinného do 30. júna 2001 (ďalej len „colný zákon“) colný dlh, ktorý vznikol alebo by mohol vzniknúť, musí byť zabezpečený.

Podľa § 212 ods. 1 colného zákona ak colný orgán v súlade s colnými predpismi môže vyžadovať zabezpečenie colného dlhu, musí toto zabezpečenie poskytnúť dlžník alebo ten, kto by sa mohol dlžníkom stať.

Podľa § 216 ods. 1 písm. a) colného zákona colný dlh je možné zabezpečiť zložením hotovosti na účet colných orgánov (ďalej len „colná zábezpeka“).

Podľa § 216 ods. 2 colného zákona colná zábezpeka sa použije na úhradu cla, daní a iných platieb vyberaných pri dovoze, skladného, pokuty uloženej podľa tohto zákona a nákladov konania, ak nie je colný dlh v lehotách určených týmto zákonom dobrovoľne splnený alebo ak s jej použitím na úhradu cla, daní a iných platieb uplynutím týchto lehôt deklarant vysloví súhlas. Prípadný prebytok colnej zábezpeky sa vráti deklarantovi.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07).

Ústavný súd v prípadoch, keď sa zaoberal možným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyslovil, že právo na spravodlivý súdny proces neznamena právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Z opačného pohľadu možno povedať, že neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06).

Ústavný súd zastáva názor, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 209/04, III. ÚS 206/06, III. ÚS 78/07).

Z citovaných ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. vyplýva, že štát zodpovedá aj za škodu, ktorú spôsobili jeho orgány pri uplatňovaní svojej právomoci nesprávnym úradným postupom. Keďže pojem nesprávneho úradného postupu tento zákon neupravuje, je potrebné vychádzať zo zmyslu takéhoto postupu, ako aj cieľa, ktorý sa ním sleduje. K nesprávnemu úradnému postupu môže dôjsť jednak v rámci rozhodovacej činnosti orgánov štátu, ako aj v rámci činnosti, ktorá nesmeruje k rozhodnutiu. Vo všeobecnosti je potrebné konštatovať, že za nesprávny úradný postup treba považovať taký postup orgánov štátu, ktorý je v rozpore s pravidlami a podmienkami, ktoré stanovujú všeobecne záväzné právne predpisy. Pokiaľ takýmto nesprávnym úradným postupom má byť spôsobená škoda, musí k týmto dvom predpokladom (nesprávnemu úradnému postupu a škode) prísť zároveň príčinná súvislosť medzi nimi, bez ktorej by štát nemohol niesť objektívnu zodpovednosť za majetkovú ujmu vyjadriteľnú v peniazoch.

Práve na potrebu splnenia označených predpokladov poukázal dovolací súd v rozsudku sp. zn. 1 M Cdo 10/2007 z 28. júla 2008 v súvislosti s tým, aby bolo možné konštatovať, že nárok na náhradu škody, ktorý si sťažovateľka uplatnila voči štátu z dôvodu, že sa domnievala, že ku škode na jej majetku došlo v dôsledku nesprávneho úradného postupu pracovníkov colného úradu, ktorí prebytky colnej zábezpeky vyplatili síce zamestnancovi sťažovateľky, avšak nie osobe oprávnenej na prebratie peňažných súm, bol dôvodný. Uvedeným názorom dovolacieho súdu bol krajský súd po zrušení skoršieho rozsudku a vrátení mu veci na ďalšie konanie viazaný, a to v súlade s § 243i ods. 2 s odkazom na § 243d ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd konštatuje, že v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia krajský súd vychádzal zo záväzného právneho názoru dovolacieho súdu (vyplývajúceho z rozsudkov sp. zn. 1 Cdo 81/2007, 2 Cdo 82/2007 z 29. apríla 2008 a sp. zn. 1 M Cdo 10/2007 z 28. júla 2008), pričom nedôvodnosť nároku sťažovateľky na náhradu škody podľa § 18 zákona č. 58/1969 Zb. náležite zdôvodnil. V tomto smere sa teda ústavný súd nestotožňuje s názormi sťažovateľky o neodôvodnenosti a svojvoľnosti namietaného rozsudku. Podľa názoru ústavného súdu totiž krajský súd zreteľne poukázal, z ktorých ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. a colného zákona vychádzal. Nespochybnil pritom skutočnosť, že colný úrad bol zo zákona povinný vrátiť nepoužitú colnú zábezpeku sťažovateľke. To síce urobil, avšak nie osobe oprávnenej preberať za sťažovateľku finančnú hotovosť. Krajský súd vychádzal z presvedčenia, že zodpovednosť štátu by mohla nastať, ak by colný úrad odmietol prebytky colnej zábezpeky sťažovateľke vrátiť. Inými slovami, ak by konal v rozpore s podmienkami ustanovenými v colnom zákone. Teda skutočnosť, že colný úrad tieto prebytky colnej zábezpeky vrátil pracovníkovi sťažovateľky, ktorý však nebol osobou oprávnenou, podľa názoru krajského súdu ešte neznamenal, že došlo ku škode na strane sťažovateľky. Odvolací súd argumentoval ďalej tým, že sťažovateľka nežiadala, aby jej colný úrad finančné prostriedky nepoužité na colný dlh vrátil. Sťažovateľka sa teda nesnažila dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky, ale automaticky podala žalobu podľa zákona č. 58/1969 Zb. V tejto súvislosti sa krajský súd odvolal aj na judikatúru najvyššieho súdu (rozsudok sp. zn. 4 Cz 110/84), podľa ktorej zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom nastupuje vtedy, ak sa osoba, ktorá si takýto nárok v rámci občianskeho súdneho konania uplatňuje, nemôže domôcť uspokojenia svojej pohľadávky voči tomu, kto neoprávnene získal majetkový prospech a kto je povinný ho vydať. Krajský súd zároveň konštatoval, že sťažovateľka sa nesnažila získať späť svoj majetok, o zmenšenie ktorého išlo, pretože si voči svojmu zamestnancovi, ktorý majetkový prospech neoprávnene dosiahol, neuplatnila nárok v otázkach náhrady škody.

Prezentácia uvedených právnych názorov s primeraným použitím príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov zo strany krajského súdu viedla ústavný súd k záveru, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 1 Co 142/08 z 26. januára 2009 je potrebné hodnotiť ako odôvodnený, bez akýchkoľvek známkov arbitrárnosti. Napokon

krajský súd bol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, ktorý premietol do svojho rozhodnutia. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že skutočnosť, že krajský súd nerozhodol v súlade s očakávaním sťažovateľky, nemožno zamieňať s nutnosťou vysloviť porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy.

S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky v nej nastolenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2009